

Uczniowie z Ukrainy w polskiej szkole: zestawienie bibliograficzne w wyborze

1. Bariera językowa i poczucie wolności : uczniowie z Ukrainy / Halina Chalimonik. W: Gazeta Wyborcza (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 225, dod. SuperMiasta i SuperRegiony, s. 4-5
2. Bezpieczne / Jan Opielka. W: Przegląd (Warszawa , 1999). - 2022, nr 25, s. 24-26
3. Dima jest smutny, Sofija boi się o babcię / Anna Dobiegała. W: Gazeta Wyborcza (Gdańsk) . - 2022, nr 50, s. 2
4. Dramat! Szkoły pod gruzami / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 11, s. 3
5. Dzieci giną i cierpią od ran / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 12, s. 3
6. Dzieci ukraińskie w polskiej szkole / Barbara Techmańska. W: Wiadomości Historyczne : czasopismo dla nauczycieli. - [R.] 63[65], nr 3 (2022), s. 41-44
7. Dzieci z Ukrainy w bibliotece / Karolina Kałużna. W: Biblioteka w Szkole. - 2022, [nr] 4, s. 4-[8]
Porady dla bibliotekarzy pracujących z uczniami z Ukrainy w bibliotekach szkolnych.
8. Edukacja dzieci uchodźczych w Polsce / Katarzyna Stankiewicz, Anna Żurek. W: Infos : zagadnienia społeczno-gospodarcze. - Warszawa : Wydawnictwo Sejmowe dla Biura Analiz Sejmowych, 2022. - 4 strony
9. Edukacja uczniów ukraińskich - rozważania prawne / Monika Sewastinowicz. W: Wczesna Edukacja, dod. 2022, nr 2, s. 13-15
Omówienie dotychczas przyjętych rozwiązań prawnych, które mają placówkom oświatowym pomóc w przyjęciu dzieci z Ukrainy.
10. Edukacja w warunkach wielokulturowości i wielojęzyczności – jak ją skutecznie wdrażać? / Adriana Kloskowska. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 16-19
Edukacja w warunkach wielokulturowości stała się w wyniku działań zbrojnych na Ukrainie wyzwaniem dla polskich szkół.
11. Integracja dzieci przybywających z Ukrainy : zbiór dobrych praktyk ułatwiających integrację w szkole / Anna Tracz-Molasy. W: Monitor Dyrektora Szkoły. - 2022, nr [4] (120), s. 54-58
Zasady przyjmowania do polskiej szkoły dzieci obcojęzycznych, jak również dzieci będących obywatelami polskimi przybywającymi z zagranicy regulują: art. 165 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw. Obecny stan prawny doprecyzowuje ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

12. Integration policy of immigrants with particular emphasis on Ukrainian children in Poland / Małgorzata Pacek (University of Warsaw). W: Studia Europejskie (Warszawa). - Vol. 26, nr 2 (2022), s. 31-45
13. Jak Ihor ma zdać egzamin? : atak na Ukrainę / Karolina Słowik. W: Gazeta Wyborcza (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 74, s. 8
14. Jak rozmawiać z dziećmi o wojnie? / Małgorzata Swędrowska. W: Polonistyka. - 2022, nr 2, s. 35-37
Inaczej porozmawiamy z dziećmi w jednorodnej grupie, do której należą sami Polacy, inaczej, gdy w grupie przebywa dziecko z Ukrainy, a jeszcze inaczej, gdy pojawiają się w niej razem dzieci z Rosji, Białorusi i Ukrainy. W pierwszym przypadku nacisk położymy na informację i wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa, a w dwóch pozostałych – dodatkowo na działania międzykulturowe.
15. Jak Słowianin ze Słowianinem / Zuzanna Muszyńska. W: Przegląd (Warszawa , 1999). 2022, nr 31, s. 20-22
Wokół zjawiska i form nauki języka polskiego przez ukraińskich uchodźców.
16. Jak sobie radzić z różnicami poglądowymi i etnicznymi? / Marcelina Wnęk. W: Monitor Dyrektora Przedszkola. - 2022, nr 5, s. 66-69
W artykule przedstawiono kilka zagadnień, które pojawiają się w przedszkolach w obliczu bieżących wydarzeń w Ukrainie. Poruszono następujące tematy: jak dzieci reagują na bieżącą sytuację, krzywdzące działanie stereotypów, przed jakimi trudnościami staje nauczyciel, jak pracować w sytuacji napięcia w klasie, czy mam prawo czuć złość w obliczu wojny, jak przeprowadzić trening wnioskowania moralnego, jak rozwijać szacunek dla różnic kulturowych.
17. Jesteśmy sobie bliżsi / z Marią Ignashevą, asystentką międzykulturową w Szkole Podstawowej nr 41 w Krakowie, rozmawia Katarzyna Piotrowiak. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 11, s. 11
18. Kompendium wiedzy o obywatelach Ukrainy w polskiej oświacie od września 2022 roku : przepisy prawne i interpretacje, praktyczne rozwiązania problemów, scenariusze i karty pracy, dokumenty w języku polskim i ukraińskim / [redaktor: Agnieszka Stebelska]. - Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o., copyright 2022. - 184 strony
19. Kracicie jak i my / Zofia Grudzińska, pedagogka ; rozmawiał Przemysław Wilczyński. W: Tygodnik Powszechny : katolickie pismo społeczno-kulturalne. - 2022, nr 24, s. 27-29
20. Kształcenie dzieci z Ukrainy : nowelizacja rozporządzenia / Michał Łyszczarz. W: Przedszkole. - 2022, nr 5 s. 15-[18]
Prawnik omawia "Rozporządzenia zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy" z 8 kwietnia 2022 r. Poruszono następujące tematy: zwiększenie liczby wychowanków w grupie przedszkolnej, kontynuacja nauki, inne lokalizacje prowadzenia zajęć.
21. Kształcenie uczniów z Ukrainy - nowelizacja rozporządzenia / Michał Łyszczarz. W: Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2022, nr 5, s. 10-13 Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2022, nr 5, s. 10-13
Zmiany w oddziałach przygotowawczych, które wprowadza nowelizacja do Rozporządzenia MEiN z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy.
22. Lekcja historii bez metki zdrajcy : szkoła polska, szkoła ukraińska / rozmowa z Oleksandrem Pustowyjem nauczycielem historii w Szkole Podstawowej nr 141 w Warszawie oraz dyrektorem Sobotniej Szkoły Ukraińskiej, który do Polski z Ukrainy na studia

- doktoranckie przyjechał w 2013 r. ; Karolina Słowik. W: Gazeta Wyborcza (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 109, s. 4-5
23. Lekcja pokoju w czasie wojny / Michał Paluch, pedagog ; rozmawiał Przemysław Wilczyński. W: Tygodnik Powszechny : katolickie pismo społeczno-kulturalne. - 2022, nr 21, s. 24-26
24. Mali uchodźcy już w szkołach / Joanna Ćwiek, Katarzyna Wójcik. W: Rzeczpospolita (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 57, s. A6, A10
25. Morderczy "ruskiej mir" / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 14, s. 8
26. Musimy zadbać o dzieci polskie i ukraińskie / z Przemysławem Czarnkiem, ministrem edukacji i nauki, posłem na Sejm RP, doktorem habilitowanym nauk prawnych, profesorem KUL, rozmawia Dorota Iosiewicz. W: Sieci (Gdynia, 2017). - 2022, nr 13, s. 62-65
27. Na chwilę zapomnieć o wojnie / z Oleną Pynzar, nauczycielką języka ukraińskiego i języka angielskiego w I Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Limanowskiego w Warszawie, rozmawia Katarzyna Piotrowiak. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 15/16, s. 11
28. Najpierw bezpieczeństwo, potem dopiero nauka / Agnieszka Kasperska. W: Dziennik Wschodni. - 2022, nr 51, s. 3
29. Nasza szkoła Waszym domem / Związek Nauczycielstwa Polskiego. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 9, s. 6
Skrócony tekst poradnika ZNP (pełna wersja na stronie www.znp.edu.pl) "Nasza szkoła Waszym domem" dla nauczycieli dotyczący organizacji pracy po pojawieniu się w szkole dzieci z Ukrainy.
30. Nauczyć dzieci jak najlepiej / z Iloną Perun, nauczycielką języka polskiego w Winnicy w Ukrainie, rozmawia Katarzyna Piotrowiak. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 43/44, s. 18
31. Nie bądźcie obojętni! / z dr Olgą Chabaniuk, wiceprzewodniczącą Związku Zawodowego Pracowników Oświaty i Nauki Ukrainy (TUESWU), rozmawia Jarosław Karpiński. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 11, s. 5
32. Nie ma dnia bez alarmu / z Mirosławą Tomecką, założycielką Szkoły Języka Polskiego przy Centrum Kulturalno-Oświatowym im. Karoliny Lanckorońskiej w Nowym Rozdole w Ukrainie, rozmawia Katarzyna Piotrowiak. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 14, s. 7
33. Nie wlewajmy jeszcze Dniepru do Wisły / Piotr Zaremba. W: Rzeczpospolita (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 100, s. 12-13
34. Odczuwamy ból i brak tchu / z Marią Struhanets, nauczycielką z Ukrainy, asystentką międzykulturową w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 162 w Krakowie, rozmawia Katarzyna Piotrowiak. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 9, s. 7

35. Ostatnia klasa / Jan Rybicki. W: Tygodnik Powszechny : katolickie pismo społeczno-kulturalne. - 2022, nr 16, s. 58-60
36. Oświata w stanie mobilizacji / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 11, s. 6-7
Pakiet zmian w prawie - pomoc w edukacji ukraińskich uczniów.
37. Po nitce do kłębka, czyli jak zaplanować efektywne nauczanie języka polskiego jako obcego (na podstawie doświadczeń w pracy z uczniami ukraińskimi) / Joanna Gałwiazek. W: Polonistyka - 2022, nr 4, s. 11-15
Dziecko cudzoziemskie wchodzące do polskiego systemu edukacyjnego doświadcza szoku kulturowego w związku z przebywaniem w nowym środowisku, ale i nauczyciel często jest zagubiony i niepewny swoich kompetencji. Aby poczuć się pewniej w zupełnie nowej sytuacji, dobrze jest zaplanować proces dydaktyczny, biorąc pod uwagę zarówno cel uczenia się języka polskiego, jak i sytuację życiową ucznia.
38. Pomoc dla dzieci z Ukrainy / Bogdan Bugdalski. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 4, s. 10-13
Sytuacja uczniów z Ukrainy w polskiej szkole po wybuchu wojny. Oddziały przygotowawcze.
39. Pomoc w kryzysie : lekcja 8 rok akademicki 2021/2022 / Tomasz Garstak. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 2, s. 31-35
Wskazówki dla dyrektora dotyczące funkcjonowania szkoły w sytuacji kryzysu uchodźczego wywołanego rosyjskim atakiem na Ukrainę.
40. Powściągliwe zdejmowanie klosza / Katarzyna Stańko. W: Dziennik Gazeta Prawna : prawo, biznes, polityka. 2022, nr 64, s. A23
41. Próby nawiązania nowych relacji / Sebastian Walczak. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 23, s. 16
Metody integracji polskich uczniów z rówieśnikami z Ukrainy.
42. Przyjmowanie uczniów z Ukrainy / Marcin Majchrzak. W: Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2022, nr 4, s. 11-20
Dzieci ukraińskich uchodźców odnośnie do możliwości uczęszczania do szkół publicznych oraz realizowania obowiązku szkolnego i nauki będą posiadać te same uprawnienia oraz będą obciążone tymi samymi obowiązkami co dzieci obywateli polskich.
43. Rozwiązania dotyczące oświaty wprowadzone w specustawie o pomocy obywatelom Ukrainy / Marcin majchrzak. W: Matematyka. - 2022, nr 3, s. 42-49
W celu usprawnienia udzielania pomocy wprowadzono nowe rozwiązania legislacyjne istotne z punktu widzenia szkół. Głównym aktem prawnym przyjętym w związku z pojawianiem się obywateli Ukrainy jest ustawa z 12 dnia marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
44. Rozwiązania dotyczące oświaty wprowadzone w specustawie o pomocy obywatelom Ukrainy / Marcin Majchrzak. W: Monitor Dyrektora Przedszkola. - 2022, nr 4, s. 32-36
Omówienie nowych rozwiązań legislacyjnych istotnych z punktu widzenia przedszkoli, wprowadzonych w celu usprawnienia udzielania pomocy, zgodnie z ustawą z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Ustawa umożliwia dodatkowe lokalizacje prowadzenia zajęć edukacyjnych, możliwość organizowania bezpłatnego transportu dzieci i uczniów, wyłączenie zezwolenia na spełnianie przez dziecko obowiązku szkolnego poza placówką, przydzielenie godzin ponadwymiarowych powyżej limitu z karty nauczyciela, zmiana kwalifikacji w przypadku zatrudniania na stanowisku pomocy nauczyciela, wsparcie ze strony nauczycieli pobierających świadczenie kompensacyjne, zwiększenie liczebności oddziałów, możliwość zawieszenia zajęć w jednostkach oświaty przy granicy z Ukrainą.

45. Rozwiązania dotyczące oświaty wprowadzone w specustawie o pomocy obywatelom Ukrainy / Marcin Majchrzak. W: Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2022, nr 3, s. 19-25
Omówienie dotychczas przyjętych rozwiązań prawnych mających ułatwić jednostkom oświaty objęcie dzieci i uczniów ukraińskich opieką i kształceniem.
46. Rozwiązania dotyczące oświaty wprowadzone w specustawie o pomocy obywatelom Ukrainy / Marcin Majchrzak. W: Życie Szkoły. - 2022, nr 4, s. 15-21
Rozwiązania legislacyjne, które są istotne z punktu widzenia szkoły podczas napływającej liczby uchodźców z Ukrainy.
47. Spalili nawet książki / z Ludmiłą Rado, nauczycielką języka ukraińskiego w liceum ogólnokształcącym w obwodzie tarnopolskim w Ukrainie, rozmawia Katarzyna Piotrowiak. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 19, s. 11
48. Staniemy na głowie, by pomóc / z Urszulą Majcher-Legawiec, ekspertem ds. edukacji uczniów z doświadczeniem migracji, rozmawia Katarzyna Piotrowiak. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 9, s. 13
49. Szkoły otworzyły się na małych uchodźców : (kg). W: Nowy Tydzień. - 2022, nr 12, s. 10
50. Ta trudna sytuacja buduje w nas kapitał, który będzie procentował / Monika Chabior ; rozmawiał Maciej Sandecki. W: Gazeta Wyborcza (Gdańsk). - 2022, nr 79, s. 2
51. To nie może się udać / Beata Igielska. W: Przegląd (Warszawa , 1999). - 2022, nr 13, s. 16-19
52. Temat lekcji: wojna w Ukrainie / Małgorzata Zubik. W: Gazeta Wyborcza (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 64, dod. Tygodnik Warszawa, s. 4-5
53. Uchodźcy z Ukrainy w polskich klasach / Małgorzata Nowak. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 6, dod. Niezbędnik Dyrektora Szkoły s. 62-66
Doświadczenia szkół, obserwacje i refleksje nauczycieli dotyczące kształcenia uczniów ukraińskich w polskich szkołach po wybuchu wojny w Ukrainie.
54. Uczę polskiego ukraińskie dzieci, bo to umiem robić najlepiej / mówi Danuta Jaremko, nauczycielka ucząca polskiego online ; rozmawiała Anita Czupryn. W: Polska (Metropolia Warszawska, wyd. zasadnicze). - 2022, nr 32, s. 6-7
55. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z Ukrainy - zadania psychologa i pedagoga szkolnego / Małgorzata Łoskot. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr [4] (132), s. 5-8
W artykule podano wskazówki dotyczące sposobów i możliwości wspierania dzieci - uchodźców z Ukrainy, które trafiają do polskich szkół.
56. Ukraińscy uchodźcy w polskiej szkole / Leszek Galarowicz. W: Gazeta Polska (Warszawa , 1993). - 2022, nr 12, s. 28-29
57. Ukraińscy uczniowie w polskiej szkole / Bożena Marzec. W: Współczesne zagadnienia wychowania i kształcenia : zwrot w stronę edukacji jutra / redakcja naukowa Danuta Morańska, Piotr Oleśniewicz. - Sosnowiec : Oficyna Wydawnicza Humanitas, 2022. - S. 157-166

58. Ukraińska matura na uchodźstwie w Polsce : atak na Ukrainę / Magdalena Warchała-Kopeć. W: Gazeta Wyborcza (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 60, s. 4-5
59. W szkołach dzieci z Ukrainy przybywa, rząd zwleka : uchodźcom trzeba pomóc w edukacji : atak na Ukrainę / rozmowa ze Stanisławem Sochą, dyrektorką podstawówki ; Karolina Kozakiewicz. W: Gazeta Wyborcza (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 60, s. 4-5
60. W szkołach dzieci z Ukrainy przybywa, rząd zwleka : uchodźcom trzeba pomóc w edukacji : atak na Ukrainę / rozmowa ze Stanisławem Sochą, dyrektorką podstawówki ; Karolina Kozakiewicz. W: Gazeta Wyborcza (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 60, s. 4-5
61. Walczmy o prawo uchodźców do edukacji / z Davidem Edwardsem, sekretarzem generalnym Międzynarodówki Edukacyjnej (Education International), rozmawia Jarosław Karpiński. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 12, s. 3
62. Ważne wsparcie i integracja / z Małgorzatą Lewandowską, koordynatorką projektu „Wsparcie dla dzieci uchodźców z Ukrainy w Polsce” z ramienia Fundacji Forum Inicjatyw Społecznych, rozmawia Krzysztof Trzciniński. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 35, s. 15
63. Wystawianie świadectw uczniom z Ukrainy / Michał Łyszczarz. W: Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2022, nr 6, s. 20-22
Na koniec roku szkolnego 2021/2022 brak jest kompleksowych rozwiązań określających zasady oceniania i wystawiania świadectw uczniom z Ukrainy. Istnieje jedynie zbiór regulacji, które mogą mieć zastosowanie w konkretnych przypadkach.
64. Wyzwania i problemy w zakresie kształcenia Ukraińców przybyłych do Polski po 24 lutego 2022 r. / Danuta Kurzyna-Chmiel. W: Studia Prawnoustrojowe. - [Z.] 57 (2022), s. 349-363
65. Wyzwanie dla polskiej szkoły / Urszula Wróbel. W: Nasz Dziennik (Wyd. zasadnicze). - 2022, nr 58, s. 1, 3
66. Zadania pedagoga w budowaniu komunikacji i relacji z uczniami z Ukrainy i ich rodzinami / Dorota Zając. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr [4] (132), s. 45-51
67. Zostawieni samym sobie / Aleksandra Pawlicka. W: Newsweek Polska. - 2022, nr 13, s. 26-29
68. Żeby nikt nie stał sam / z Oleną Naumową, asystentką międzykulturową w Szkole Podstawowej nr 39 w Krakowie, rozmawia Katarzyna Piotrowiak. W: Głos Nauczycielski : organ Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych. - 2022, nr 10, s. 7

Dokumenty elektroniczne

69. Razem w klasie : Dzieci z Ukrainy w polskich szkołach : potencjały i wyzwania w budowaniu wielokulturowej szkoły w kontekście wojny w Ukrainie według nauczycieli i nauczycielek : raport z badania / [autorzy i autorki Jacek Pyżalski, Agata Łuczyńska, Grzegorz Kata, Piotr Plichta, Wiesław Poleszak]. - Warszawa : Fundacja Szkoła z Klasą, 2022. - wrzesień 2022. - Plik tekstowy PDF 0,92 MB

Opracowała Marta Boszczyk, grudzień 2022 r.